

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษา การจัดการมัลติสก์จากป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนคร
เชียงใหม่ ผู้ศึกษาดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัย
2. กำหนดแหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างประชากร
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุป อภิปรายผลการวิจัย และเสนอแนะ

การศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัย

การดำเนินการศึกษา ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ประกอบด้วยหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสื่อสาร การรับรู้ เศรษฐศาสตร์ การออกแบบ
ทางสถาปัตยกรรม และวิธีวิจัย ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางการดำเนินการศึกษา 3 แนวทาง ได้แก่

1. การศึกษาจากเอกสารด้านข้อมูลทางกายภาพ สภาพแวดล้อม ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ และ
แนวคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ นำข้อมูลส่วนต่างๆ มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อเป็น
แนวทางในการดำเนินการศึกษาและการกำหนดพื้นที่เพื่อดำเนินการศึกษา

2. การศึกษาเชิงปริมาณ ด้านความพึงพอใจต่อป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ของประชาชน
โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การศึกษาเชิงคุณภาพ ด้านความคิดเห็นต่อป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ของเจ้าหน้าที่
เอกชนผู้ประกอบการ และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว ผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางการศึกษาโดยมีรายละเอียดของ
การกำหนดแหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการศึกษา การสร้างเครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ศึกษา การวิเคราะห์และสรุปผลของข้อมูลดังต่อไปนี้

การกำหนดแหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างประชากร

การก่อสร้างป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีการเลือกทำเลที่ตั้งตามแยกสำคัญๆ ในแนวถนนวงแหวนรอบใน หรือ ถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11) และถนนมหิดล (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1141) เป็นหลัก ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาลักษณะพื้นที่เข้าข่ายเป็น “ทางแยกสำคัญ” ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตามลักษณะทางกายภาพของเส้นทางสัญจร และตามลักษณะทางกายภาพของผังเมืองได้ดังนี้

รูปที่ 2 แผนที่แสดงแยกสำคัญในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่เข้าข่ายเป็นพื้นที่ศึกษา

บริเวณที่เป็นทางแยกสำคัญในการเดินทางสู่เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อยู่บนแนวถนนวงแหวนรอบใน ประกอบด้วย พื้นที่ศึกษาแยกสนามบิน (พ.1) พื้นที่ศึกษาแยกหนองหอย (พ.2) พื้นที่ศึกษาแยกดอนจั่น (พ.3) พื้นที่ศึกษาแยกหนองประทีป (พ.4) พื้นที่ศึกษาแยกศาลเด็ก (พ.5) พื้นที่ศึกษาแยกช่วงสิงห์ (พ.6) พื้นที่ศึกษาแยกตลาดต้นพะยอม (พ.7) มีพื้นที่ศึกษาช่วงประตูท่าแพ (พ.8) เป็นจุดศูนย์กลางการเปลี่ยนทิศทางการสัญจร จากพื้นที่หนึ่งไปอีกพื้นที่หนึ่งในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งได้จัดการจราจรให้เดินรถทางเดียว (One-way) บนถนนท่าแพ ถนน ถนนคชสาร ถนนมูลเมือง ถนนช้างม้อย ถนนลอยเคราะห์ ฯลฯ

พื้นที่ศึกษาช่วงประตูท่าแพ มีระยะห่างจากพื้นที่ศึกษาแยกหนองประทีป (พ.4) ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่ศึกษาแยกตลาดต้นพะยอม (พ.7) ทางทิศตะวันตกเป็นระยะห่างประมาณ 4,000 เมตร และเกิดเส้นสมมุติบนแนวแกน (พ.4) (พ.7) (พ.8) ขึ้นมา ซึ่งมีระยะห่างจากพื้นที่ศึกษาแยกช่วงสิงห์ (พ.6) ทางทิศเหนือ และพื้นที่ศึกษาแยกหนองหอย (พ.2) ทางทิศใต้เป็นระยะห่างประมาณ 3,300 เมตร

บริเวณทางแยกสำคัญที่เข้าข่ายเป็นพื้นที่ศึกษา มี 7 แยก ประกอบด้วย

- แยกสนามบิน (ย-1) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – สอด (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108) ขนาด 4 ช่องจราจร
- แยกหนองหอย (ย-2) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – ลำพูน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106) ขนาด 2 ช่องจราจร
- แยกดอนจั่น (ย-3) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – สันกำแพงสายใหม่ (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1317) ขนาด 4 ช่องจราจร และถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11) ขนาด 8 ช่องจราจร แยกหนองประทีป (ย-4) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – สันกำแพงสายเก่า (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1006) ขนาด 2 ช่องจราจร
- แยกศาลเด็ก (ย-5) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – คอยสะเก็ด (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118) ขนาด 4 ช่องจราจร
- แยกช่วงสิงห์ (ย-6) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – ฝาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 107) ขนาด 4 ช่องจราจร
- แยกตลาดต้นพะยอม (ย-7) เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเลียบคลองชลประทานฝั่งใต้ ขนาด 4 ช่องจราจร

บริเวณทางแยกสำคัญที่ถูกตัดออกจากการเป็นพื้นที่ศึกษาหลัก มี 2 แยก ประกอบด้วย

- แยกแม่ใจ เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนเชียงใหม่ – พร้าว (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1001) ขนาด 4 ช่องจราจร เนื่องจากไม่สามารถเดินทางสู่พื้นที่ใจกลางเขตเทศบาลจากบริเวณทางแยกได้โดยตรง และอยู่ใกล้แยกศาลเด็ก ทำให้มีพื้นที่ศึกษาคาบเกี่ยวในรัศมีน้อยกว่า 1.5 กิโลเมตร จึงรวมเข้ากับพื้นที่ศึกษาแยกศาลเด็ก
- แยกกรีนคำ เป็นแยกที่รองรับการเดินทางสัญจรจากถนนห้วยแก้ว ขนาด 4 ช่องจราจร เนื่องจากเป็นถนนที่อยู่ภายในเขตเทศบาล และยังเป็นจุดสิ้นสุดของถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11) ซึ่งขนาดความกว้างของช่องจราจรไม่สอดคล้องกับถนนนิมมานเหมินท์ที่ต่อเนื่อง จึงไม่จัดเป็นพื้นที่ศึกษาหลักในการศึกษาครั้งนี้

ผลการคัดเลือกและกำหนดพื้นที่ศึกษาเบื้องต้น ได้พื้นที่ศึกษาทั้งหมด 8 พื้นที่ จากนั้นได้ทำการศึกษาโดยลงพื้นที่จริง พบว่าพื้นที่ศึกษาแยกตลาดต้นพะยอม (พ.7) และพื้นที่ศึกษาช่วงประตูท่าแพ (พ.8) ไม่ปรากฏป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ตามนิยามศัพท์เฉพาะในบทที่ 1 ผู้ศึกษาจึงทำการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาทดแทนใหม่ ภายใต้เงื่อนไข ต้องมีระยะห่างจากพื้นที่ศึกษาอื่นที่เข้าเกณฑ์แล้วมากกว่า 1,200 เมตร (เท่ากับระยะห่างระหว่างแยกศาลเด็กกับแยกแม่โจ้) เพื่อไม่ให้พื้นที่ศึกษาซ้ำซ้อนกัน และรักษาอัตราส่วนระยะห่างของพื้นที่ศึกษาบนเส้นสมมุติบนแนวแกน (พ.4) (พ.7) และ (พ.8) ได้พื้นที่ศึกษาใหม่ดังต่อไปนี้

รูปที่ 3 แผนที่แสดงแยกสำคัญในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ใช้เป็นพื้นที่ศึกษาจริง

พื้นที่ศึกษา (พ.7) เปลี่ยนพื้นที่ศึกษาเดิมจากแยกตลาดต้นพะยอม เป็นแจ้งหัวริน

พื้นที่ศึกษา (พ.8) เปลี่ยนพื้นที่ศึกษาเดิมจากช่วงประตูท่าแพ เป็นถนนช้างคลาน

โดยคงอัตราส่วนระยะห่างของพื้นที่ศึกษาบนเส้นสมมุติบนแนวแกน (พ.4) (พ.7) (พ.8)

เอาไว้ มีระยะห่างประมาณ 3,100 เมตร

การกำหนดแหล่งข้อมูลที่ตั้งของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีการศึกษาจากการสำรวจสภาพจริง ประกอบภาพถ่ายจากโปรแกรมแสดงภาพพื้นผิวโลกแบบ 3 มิติ (Google Earth) เพื่อกำหนดสถานที่ตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 8 แห่ง มีจำนวนป้ายโฆษณาที่ทำการศึกษาดังนี้

1. บริเวณแยกสนามบิน	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 8 ป้าย
2. บริเวณแยกหนองหอย	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 6 ป้าย
3. บริเวณแยกคอนจัน	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 3 ป้าย
4. บริเวณแยกหนองประทีป	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 7 ป้าย
5. บริเวณแยกศาลเด็ก – แม่โจ้	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 17 ป้าย
6. บริเวณแยกช่วงสิงห์	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 10 ป้าย
7. บริเวณแจ้งหัวริน	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 4 ป้าย
8. บริเวณถนนช้างคลาน	จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 7 ป้าย
รวมจำนวนป้ายในพื้นที่ศึกษา 8 แห่ง 62 ป้าย	

อาคารที่พักอาศัยบางแห่ง ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างมากกว่า 1 หลัง อยู่บนพื้นที่เดียวกัน หากมีเจ้าของเป็นบุคคลเดียวกันแล้ว กำหนดให้นับรวมเป็นอาคารในพื้นที่ศึกษาจำนวน 1 หน่วย

อาคารพาณิชย์ที่ปลูกสร้างติดต่อกันมากกว่า 1 คูหา มีการออกแบบให้ใช้ผนังร่วม และมีรูปแบบการก่อสร้างเหมือนกัน กำหนดให้นับรวมเป็นอาคารในพื้นที่ศึกษาจำนวน 1 หน่วย

ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sample) ตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์และเส้นทางคมนาคมที่ศึกษาจากการสำรวจสภาพจริง ภายได้เงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอาคารในพื้นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

1. บริเวณแยกสนามบิน	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 16 หน่วย
2. บริเวณแยกหนองหอย	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 21 หน่วย
3. บริเวณแยกคอนจัน	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 13 หน่วย
4. บริเวณแยกหนองประทีป	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 14 หน่วย
5. บริเวณแยกศาลเด็ก – แม่โจ้	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 39 หน่วย
6. บริเวณแยกช่วงสิงห์	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 27 หน่วย
7. บริเวณแจ้งหัวริน	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 10 หน่วย
8. บริเวณถนนช้างคลาน	จำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 15 หน่วย
รวมจำนวนอาคารในพื้นที่ศึกษา 8 แห่ง 155 หน่วย	

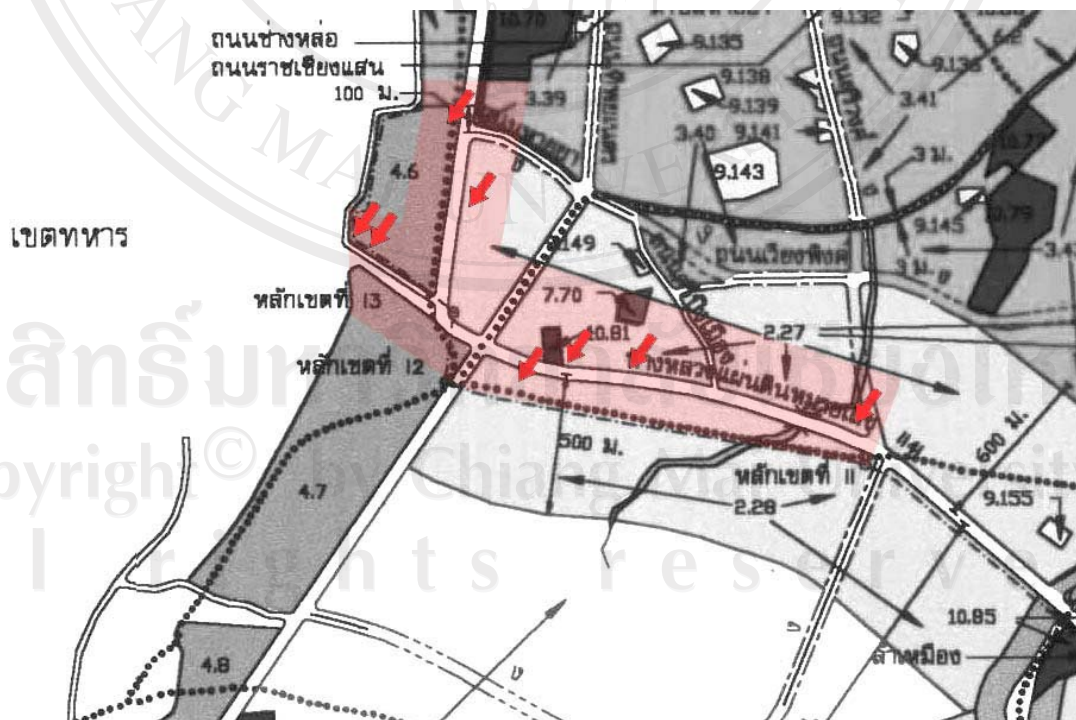
กำหนดประชากร 1 ราย ต่ออาคาร 1 หน่วย โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sample) โดยในส่วนของอาคารที่พักอาศัย เลือกประชากรที่เป็นเจ้าของอาคารหรือมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับเจ้าของอาคารนั้นเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษา ในส่วนของอาคารพาณิชย์ เลือกประชากรจากคูหาที่ติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ จากคูหาที่อยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางของอาคารพาณิชย์ หรือจากคูหาที่อยู่ใกล้ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่มากที่สุด ตามลำดับความสำคัญ

กำหนดจำนวนประชากรที่จะทำแบบสอบถามภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ด้วยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ 113 ราย และใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sample) กระจายจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากรในแต่ละพื้นที่ศึกษา ตามสัดส่วนจำนวนหน่วยของอาคารในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

รายละเอียดสถานที่ตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่ศึกษา

1. บริเวณแยกสนามบิน จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 8 ป้าย

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไร่หลวงถนนมหาราช (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1141) ตั้งแต่หลักเขตที่ 11 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันตก บริเวณสะพานข้ามคลองแม่ข่า ผ่านแยกสนามบิน ไปจนถึงจุดตัดกับถนนหายยา

รูปที่ 4 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแยกสนามบิน

2. บริเวณแยกหนองหอย จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 6 ป้าย

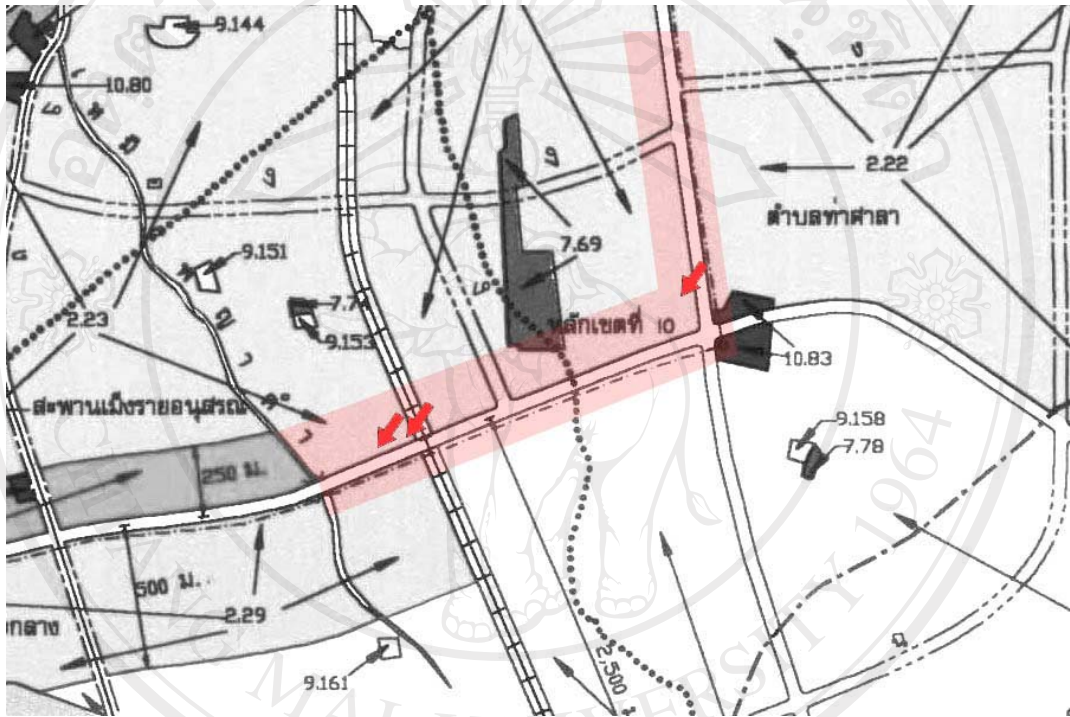
พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนมหิดล (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1141) ตั้งแต่หลักเขตที่ 11 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันออก ผ่านสะพานข้ามแม่น้ำปิง (ป่าแดด) ผ่านแยกหนองหอย ไปจนถึงสะพานข้ามลำเหมืองพญาคำ

รูปที่ 5 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแยกหนองหอย

3. บริเวณแยกคอนจัน จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 3 ป้าย

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนมหิดล (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1141) ตั้งแต่สะพานข้ามลำเหมืองพญาคำไปทางทิศตะวันออก ถึงแยกคอนจัน จุดตัดกับถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11) บริเวณหลักเขตที่ 10 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ไปทางทิศเหนือ จนถึงจุดตัดกับแนวเขตสายส่งไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

รูปที่ 6 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแยกคอนจัน

4. บริเวณแยกหนองประทีป จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 7 ป้าย

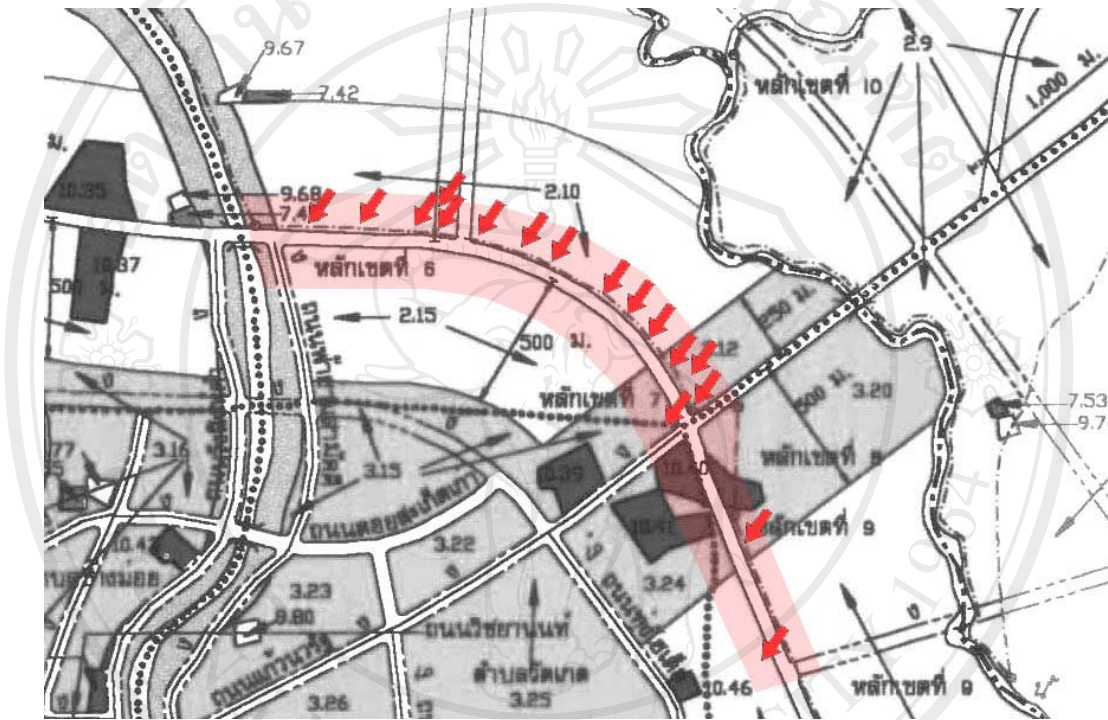
พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11) จากแนวเขตสายส่งไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไปทางทิศเหนือ ไปจนถึงจุดตัดหน้าทางเข้ามหาวิทยาลัยพายัพ และถนนเจริญเมือง จากแยกหนองประทีปไปทางทิศตะวันตก 300 เมตร

รูปที่ 7 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแยกหนองประทีป

5. บริเวณแยกศาลเด็ก – แม่โจ้ จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 17 ป้าย

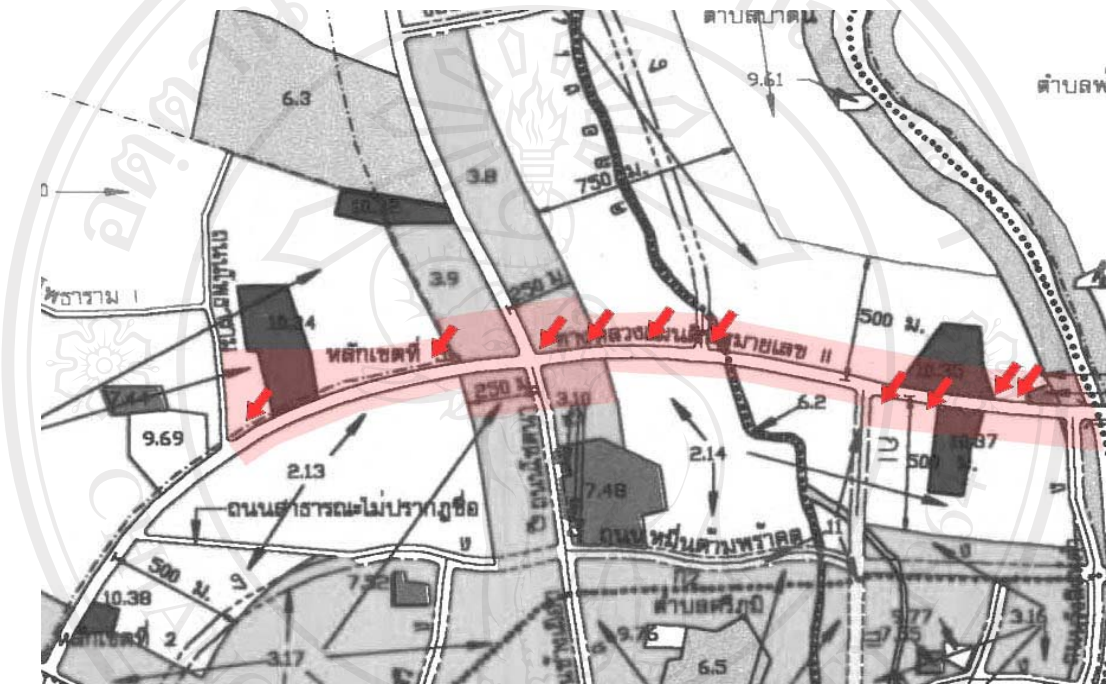
พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 11) จากจุดตัดหน้าทางข้ามมหาวิทยาลัยพายัพไปทางทิศเหนือ ผ่านแยกศาลเด็ก แยกแม่โจ้ ไปจนถึงหลักเขตที่ 6 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำปิง (ป่าตัน)

รูปที่ 8 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแยกศาลเด็ก – แม่โจ้

6. บริเวณแยกช่วงสิงห์ จำนวนป้ายที่ทำการศึกษาศึกษา 10 ป้าย

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนเชียงใหม่ – ลำปาง (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11) จากหลักเขตที่ 6 ของเทศบาลนครเชียงใหม่ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำปิง (ป่าตัน) ไปทาง ทิศตะวันตก ผ่านแยกช่วงสิงห์ ไปจนถึงจุดตัดกับถนนโพธาราม บริเวณวัดเจ็ดยอด

รูปที่ 9 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแยกช่วงสิงห์

7. บริเวณแจ้งหัวริน จำนวนป้ายที่ทำการศึกษาศึกษา 4 ป้าย

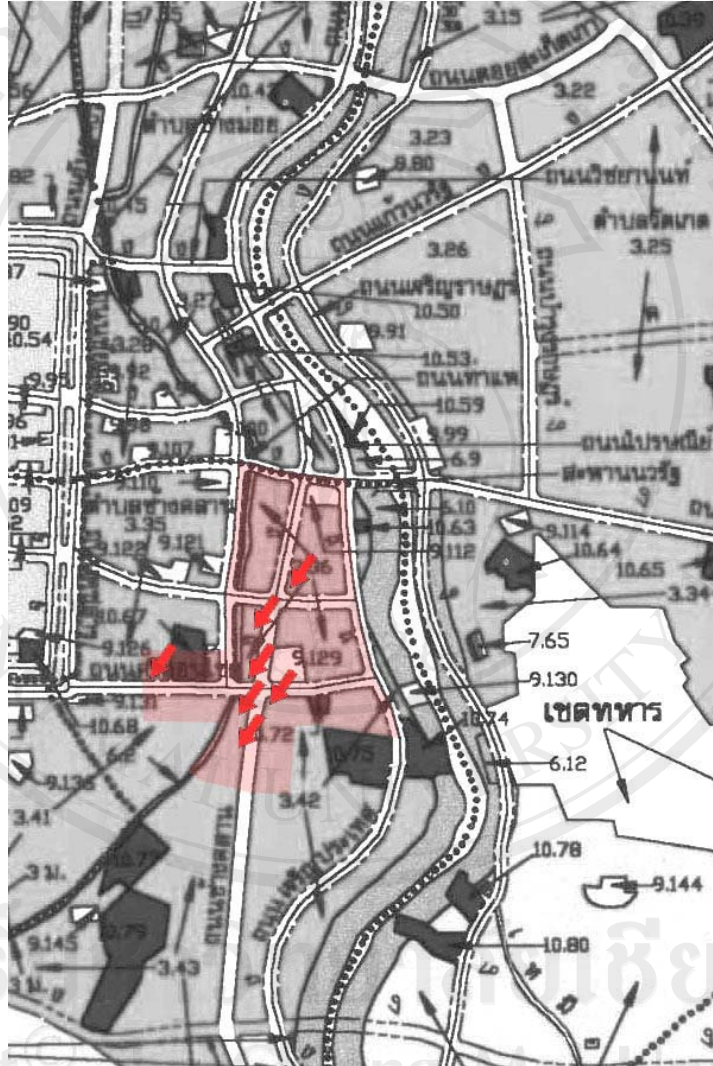
พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนห้วยแก้ว จากจุดตัดกับถนนศิริมงคลจารย์ ไปทางทิศตะวันออก ถึงแจ้งหัวริน และถนนหัสติเสวี ถนนมณีนพรัตน์ ถนนบุญเรืองฤทธิ์เป็น ระยะทาง 250 เมตรจากแจ้งหัวริน

รูปที่ 10 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณแจ้งหัวริน

8. บริเวณถนนข้างคลาน จำนวนป้ายที่ทำการศึกษา 7 ป้าย

พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย ไหล่ทางถนนข้างคลาน จากจุดตัดกับถนนท่าแพ ไปทางทิศใต้ หรือบริเวณไนท์บาร์ซาร์ ถึงจุดตัดกับถนนศรีคอนไซซ์ ไปทางทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้ เป็นระยะทาง 500 เมตร

รูปที่ 11 แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษาบริเวณถนนข้างคลาน

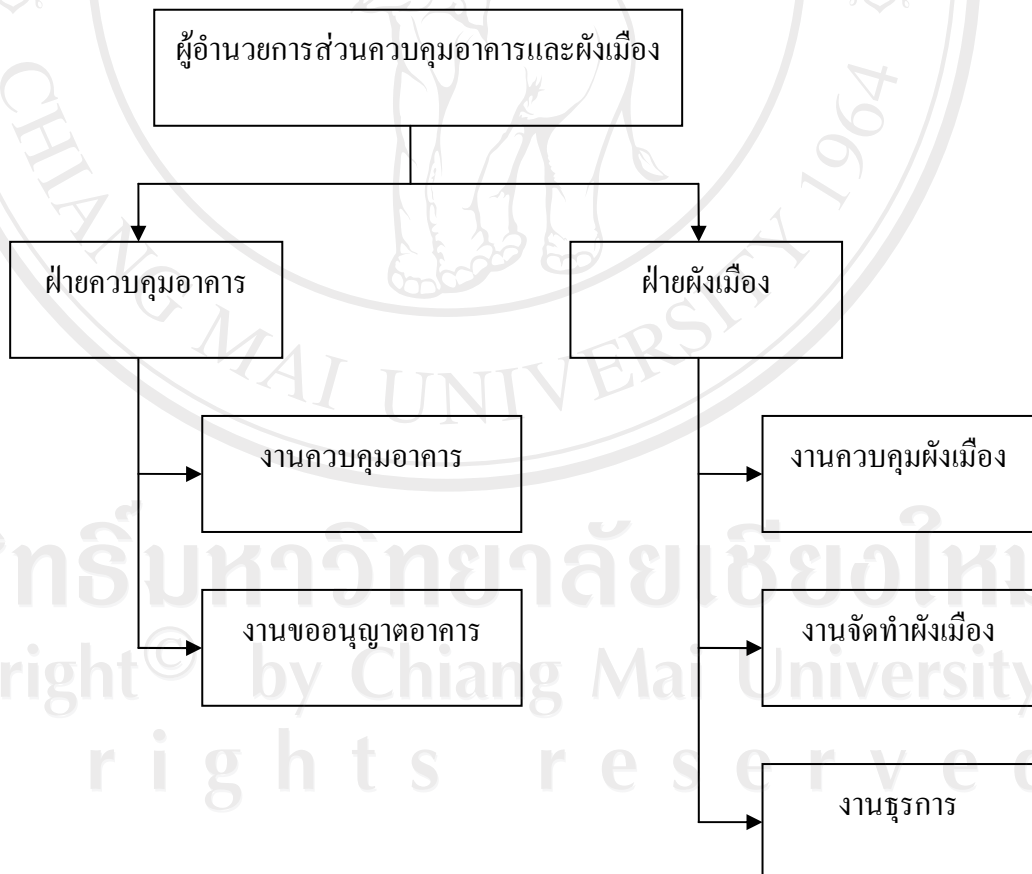
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการก่อสร้างป้ายในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานช่าง ซึ่งปฏิบัติงานประจำอยู่ที่สำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ จากโครงสร้างของสำนักงานช่าง เทศบาลนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2549 ประกอบด้วย 4 ส่วนงานและมีจำนวนเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง มีเจ้าหน้าที่ 19 คน
- ส่วนออกแบบและก่อสร้าง มีเจ้าหน้าที่ 27 คน
- ส่วนการโยธา มีเจ้าหน้าที่ 30 คน
- ส่วนช่างสุขาภิบาล มีเจ้าหน้าที่ 21 คน

กลุ่มประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง

แผนภูมิที่ 2 ผังโครงสร้างสำนักงานช่าง ส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง

อำนาจหน้าที่ของส่วนควบคุมอาคาร ในภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ การบริการประชาชนในด้านการยื่นขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร การติดตามและตรวจสอบการปลูกสร้างอาคารให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง การออกคำสั่งและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย กรณีตรวจพบการกระทำผิดพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 431 พ.ศ. 2542 เรื่องผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายควบคุมอาคาร งานควบคุมอาคาร ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ งานควบคุมการก่อสร้างตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 งานตรวจรับรองอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายควบคุมอาคาร งานขออนุญาตอาคาร ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ งานตรวจสอบการขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 งานตรวจสอบแก้ไขปัญหาเรื่องราวและให้บริการประชาชนเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร งานตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 วิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2508

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายผังเมือง งานควบคุมผังเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ งานควบคุมแนวเขตถนน ทางสาธารณะและที่ดินสาธารณะประโยชน์ งานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางบกและทางน้ำ งานตรวจสอบโครงการพัฒนาผังเมือง งานควบคุมให้ปฏิบัติตามผังเมือง

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายผังเมือง งานจัดทำผังเมือง ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ งานให้คำปรึกษาด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม งานจัดทำผังเมืองเฉพาะ

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายผังเมือง งานธุรการ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ งานรับเรื่องราวขออนุญาตออกใบอนุญาตและคำสั่งตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 งานรับเรื่องราวร้องเรียนและร้องทุกข์ งานประชาสัมพันธ์และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

เทศบาลนครเชียงใหม่ ยังมีหน้าที่และความรับผิดชอบควบคุมอีก 4 แขวง ประกอบด้วย สำนักงานแขวงนครพิงค์ สำนักงานแขวงศรีวิชัย สำนักงานแขวงกาวิละ สำนักงานแขวงเมืองราย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) จาก 5 ส่วนงานและ 1 ส่วนบริหารของส่วนควบคุมอาคารและผังเมือง เป็นจำนวนอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของเจ้าหน้าที่ในส่วนงานนั้นๆ ได้กลุ่มตัวอย่าง 12 คน รวมกับเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานแขวงทั้ง 4 แขวง โดยถ่วงน้ำหนักให้ 1 สำนักงานแขวง เท่ากับ 1 ส่วนงานของสำนักงานเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้กลุ่มตัวอย่าง 8 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ศึกษาทั้งหมด 20 คน

2. เอกชน ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการการผลิตสื่อโฆษณากลางแจ้ง หรือผู้เป็นตัวแทนบริหารจัดการป้ายโฆษณา โดยศึกษาจากผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sample) จากผู้ประกอบกิจการ 1 รายต่อพื้นที่ศึกษา 1 แห่ง โดยมีการประชาสัมพันธ์โฆษณาผ่านสื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ป้ายโฆษณา หรือดัชนีรายชื่อผู้ประกอบการ

ทั้งนี้ มีผู้ประกอบการที่เข้าข่าย อยู่ในพื้นที่ศึกษา 5 แห่ง จากพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 8 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ กำหนด 1 ตัวอย่างต่อ 1 กิจการ ภายใต้เงื่อนไข ต้องเป็นเจ้าของกิจการ หรือมีส่วนในกิจการนั้น รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างเอกชน ผู้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ทั้งหมดที่ศึกษา 5 ราย

3. ประชาชน ผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ได้แก่ ประชาชนผู้ให้เช่า/ซื้อพื้นที่สำหรับติดตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ประชาชนผู้อาศัยในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างนอกกระยะปลอดภัย หรือในรัศมี 2 เท่าของความสูงป้าย หรือในรัศมี 50 เมตรรอบที่ตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากป้ายโฆษณา 62 ป้าย และอาคาร 155 หน่วย ในพื้นที่ศึกษา 8 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 113 ราย และใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sample) กระจายจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชากรในแต่ละพื้นที่ ตามสัดส่วนจำนวนหน่วยของอาคารในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้อยู่อาศัยในแต่ละพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา	จำนวนป้าย	จำนวนอาคาร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. แยกสนามบิน	8	16	12
2. แยกหนองหอย	6	21	15
3. แยกดอนจั่น	3	13	9
4. แยกหนองประทีป	7	14	10
5. แยกศาลเด็ก – แม่โจ้	17	39	29
6. แยกช่วงสิงห์	10	27	20
7. แจ่งหัวริน	4	10	7
8. ถนนช้างคลาน	7	15	11
รวม	62	155	113

4. ประชาชน ผู้เดินทางสัญจรด้วยยานพาหนะต่างๆ ในเส้นทางที่สามารถมองเห็นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างคิดจาก ปริมาณการจราจรบนถนนหลักขาเข้าเทศบาลนครเชียงใหม่จากโครงการจัดทำแผนแม่บทและออกแบบเพื่อก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2547 ที่ 74,084 คันต่อวัน กำหนดให้สอบถามประชาชน 1 รายต่อยานพาหนะ 1 คัน ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 382 ราย

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม

	กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	จำนวน (ราย)
1.	เจ้าหน้าที่	20
2.	เอกชน	5
3.	ผู้อยู่อาศัย	113
4.	ผู้เดินทางสัญจร	382
	รวม	520

ข้อมูล และแหล่งของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่บุคคลหรือหน่วยงานเก็บรวบรวมไว้ เช่น รายงานการวิจัยต่างๆ เอกสารสิ่งพิมพ์ ภาพถ่าย แผนที่ แผนที่ และสถิติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกพื้นที่ที่ทำการศึกษา

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้โดยตรงจากแบบสอบถาม จากการสำรวจข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยจัดเก็บข้อมูลจากพื้นที่ที่ทำการศึกษาซึ่งจำแนกเป็นวิธีการต่างๆ ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ชุด สำหรับสอบถามกลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาลนครเชียงใหม่ กลุ่มเอกชนผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ กลุ่มประชาชนผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ และกลุ่มประชาชนผู้เดินทางสัญจรผ่านป้ายโฆษณาขนาดใหญ่

2.2 การสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายเดียวกับข้อ 2.1 เพื่อสอบถามความคิดเห็นที่อยู่นอกเหนือข้อคำถามในแบบสอบถามปกติ

2.3 การสัมภาษณ์และสังเกตการณ์อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อเก็บข้อมูลเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมที่อยู่นอกเหนือแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามไม่สามารถให้คำตอบได้

เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะทางกายภาพของป่ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ใช้การรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) เดินสำรวจสถานที่จริง ประกอบแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่แสดงเขตปกครองของเทศบาล บันทึกข้อมูลด้วยอุปกรณ์บันทึกภาพแบบดิจิทัล เพื่อลงรายละเอียดในแบบสำรวจตามหัวข้อที่ศึกษาในภายหลัง

2. เจ้าหน้าที่เทศบาลนครเชียงใหม่ ใช้การสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผนในหัวข้อ

- การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างป่าย
- การบังคับใช้เทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างป่าย
- การออกใบอนุญาตก่อสร้าง
- การตรวจสอบระหว่างการก่อสร้าง
- การติดตามผลกระทบหลังการก่อสร้าง

3. เอกชนผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับป่ายโฆษณาขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ใช้การสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผนในหัวข้อ

- การเลือกตำแหน่งทำเลที่ตั้งเพื่อก่อสร้างป่ายโฆษณาขนาดใหญ่
- การสอบถามความคิดเห็นของประชาชนรอบบริเวณที่ก่อสร้าง
- การป้องกันอุบัติเหตุระหว่างการก่อสร้าง
- การเลือกภาพโฆษณาที่ใช้แสดงหรือติดตั้ง
- การตรวจสอบความนิยมของป่ายโฆษณาขนาดใหญ่
- การดูแลรักษา ซ่อมบำรุงป่ายโฆษณาขนาดใหญ่

3. ประชาชนผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณป่ายโฆษณาขนาดใหญ่ และผู้เดินทางสัญจรผ่านป่ายโฆษณาขนาดใหญ่ ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์อย่างมีแบบแผนในหัวข้อ

- ความคิดเห็นด้านสภาพภูมิทัศน์
- ความคิดเห็นด้านความปลอดภัย
- ความคิดเห็นด้านการอยู่อาศัย
- ความคิดเห็นด้านผลประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูลของป่ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางสัญจร แนวเขตเทศบาล แนวเขตควบคุมการก่อสร้างอาคาร การใช้ที่ดินของกรมผังเมือง โปรแกรมแสดงภาพพื้นผิวโลกแบบ 3 มิติ (Google Earth) เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำการศึกษา

2. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยยานพาหนะและการเดินเท้า ในการสำรวจตำแหน่งที่ตั้งป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ตามพื้นที่ทำการศึกษา และบันทึกภาพ
3. ทำเครื่องหมายตำแหน่งที่ตั้งป้ายโฆษณาลงในแผนที่ เพื่อตรวจสอบความหนาแน่นและการกระจายตัวของป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ระยะเวลาดำเนินการ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2549 รวมเวลา 1 ปี ซึ่งทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในพื้นที่ศึกษาบางส่วน และได้นำเสนอในการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) ช่วยการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และความพึงพอใจ ด้วยการแจกแจงความถี่และการกระจายร้อยละ

ข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยข้อมูลเชิงพรรณนาเป็นจำนวนมาก หลังเสร็จสิ้นขั้นตอนการเก็บรวบรวม จึงทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือไม่ และสามารถตอบปัญหาของการศึกษาได้ชัดเจนครอบคลุมแล้วหรือยัง โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) หรือการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลที่ประกอบด้วยปัจจัยด้านเวลา สถานที่ และบุคคล แล้วจึงทำการตีความข้อมูลด้วยวิธีการบรรยายแบบเข้มข้น (Thick Description) ซึ่งมีลักษณะ 4 อย่างคือ

1. มีการตีความของผู้วิจัยอยู่ในการบรรยายนั้น ไม่ใช่การบรรยายข้อมูลเฉยๆ
2. เป็นการตีความจากข้อมูลที่เป็นคำตอบได้กันทางสังคม
3. ผู้บรรยายตีความโดยการนำเอาการโต้ตอบกันทางสังคมที่ปรากฏอยู่ในเหตุการณ์มาแสดง หรือชี้แจง หรือบรรยายในภาษาและด้วยคำอธิบายที่ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย ตรวจสอบได้ และเป็นการคาดเดาที่ดีที่สุดของผู้บรรยาย
4. ข้อมูลที่บรรยายมีลักษณะเจาะลึกจากภาพเล็กๆ หรือพฤติกรรมเล็กๆ แต่สามารถนำมาตีความในระดับที่กว้างขึ้น และสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมระดับสูงได้

วิธีการนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายแบบเข้มข้น เป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์หรือตีความจากผู้ศึกษา และเลือกการตีความที่เห็นว่าดีที่สุด มาเขียนอธิบายพฤติกรรมให้มีความหมาย (Meaningful) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับป้ายโฆษณา จะใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อที่ตั้งตามหลักทางสถาปัตยกรรม การจัดวางผังเมืองกับสภาพภูมิทัศน์ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เทศบาลนครเชียงใหม่ ความคิดเห็นของเอกชนผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ประชาชนผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ และผู้เดินทางสัญจรผ่านป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ป้ายโฆษณา ตามหลักการทางสถาปัตยกรรมและการวางผังเมือง ทั้งในส่วนของกายภาพและทัศนียภาพ โดยในส่วนของกายภาพจะวิเคราะห์ในหัวข้อ การปิดบังแสงสว่าง การกีดขวางทางลม ทางระบายน้ำ เสียงรบกวน ขยะ พืชพรรณบริเวณที่ตั้งป้าย และในส่วนของทัศนียภาพจะวิเคราะห์ในหัวข้อ รูปแบบของป้าย ภาพโฆษณาที่ใช้ สี สัน วัสดุ มุมมอง และความพึงพอใจของประชาชน
2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ ในการเผยแพร่ บังคับใช้เทศบัญญัติควบคุมการก่อสร้างป้าย อำนาจในการออกใบอนุญาตก่อสร้าง ตรวจสอบ ติดตามผล และการจัดการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิทัศน์ในเขตเทศบาล
3. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของเอกชน ในการออกแบบ ผลิต ติดตั้งป้ายโฆษณา และความรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชน
4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชน ผู้อยู่อาศัยรอบบริเวณป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ และประชาชนผู้เดินทางสัญจรผ่านป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ โดยการเปรียบเทียบอัตราส่วนเป็นร้อยละตามหัวข้อต่างๆ ในแบบสอบถาม